

Anecdolari

La masia catalana (II)

Si bé es va dir en el passat article que hom pot trobar diferents estils dins un mateix mas, el que s'ha de tenir molt en compte és que la visió externa del mas català es més aviat satisfactòria i reconfortant. No trobarem cap mas que desafiï a la Natura, tot el contrari. Cadascun està integrat dins l'indret on s'ha edificat. No trenquen l'harmonia natural i a diferència de les construccions modernes en què, amb el pas dels anys, si el mas queda en ruïnes, hom troba a faltar quelcom en el lloc on abans s'havia enlairat. Aquesta harmonia entre la Natura i la Casa pairal només es pot aconseguir seguint estrictament les lleis establertes per l'harmonia còsmica.

Amb l'arribada del masover al mas es creà un nou tipus de gent. El pagès passà a ésser el senyor de la terra i, per tant, l'hereu d'una tradició i d'un patrimoni cultural. El conreu depenia d'ell. La subsistència dels seus béns depenia del treball dur, des que ix el sol fins que pon. Això ennoblí als nostres pagesos. Ja havia passat l'època dels senyors feudals. El domini del senyor sobre el poble era cosa oblidada. Ara les coses eren diferents. Els nostres pagesos van entendre ràpidament la tasca que els hi havia tocat viure i ennobliren la masia com a nucli familiar i social. Sobre el particular va

escriure Joan Amades a La Casa catalana (1938) el següent: **La noblesa va baixar dels castells a les ciutats i de casa nostra emigrà cap al centre de la Península, no es trobava millor que ací, puix que l'ambient se li feia hostil. Les masies van heretar la gallardia i la senyoria dels castells en allò que tenien d'envejable. La gent**

d'armes deixà lloc a la gent de la rella, i la nova societat es va sentir més aferrada a l'agre de la terra i de la nostra gleva en va néixer aquesta secular tradició que en dóna fisonomia pròpia. Podríem dir que la masia és el bressol de la nostra tradició.

A això hem d'afegir les paraules de Jaume Vicens Vives a Notícia de Catalunya (1954): **són legió els noms catalans que provenen de masos, això com ha estat llei sagrada durant molt de temps, i conservada encara en l'actualitat, de donar al nou vingut a la llar pairal el nom de la casa que perpetuarà amb la seva virilitat.**

Exemples de masies que han donat noms il·lustres són: Mas Armengol, Can Boscà, Can Bru de Sala, Can Claris, Can Cortada, Can Fivaller, Can Maspons, Can Prat de la Riba, Can Ribes, Can Samà o Can Trias de Bes, entre d'altres.

Sobre la fisonomia arquitectònica de les nostres masies, els arquitectes Puig i Cadafalch i Falguera i Goday van escriure: **A Catalunya l'arquitectura de la casa és un art permanent; és l'art arquitectònic més nostre.** En primer lloc enraonarem de les finestres. Escriu Domènec Puig i Cadafalch: **Les més antigues que es coneixen són estretes i petites ... Es passà després a una**

forma més esvelata ... fins als finestrals del segle XIII, de canyes aprimades fetes de calcàries dures, com les que caracteritzen els finestrals catalans i italians de l'època gòtica i els capitells, que conserven tota l'ornamentació característica romana ... Després ja vénen els finestrals gòtics més coneguts i usuals dels segles XIV i XV, en els quals la finestra romànica es presenta més esvelta, les columnes s'aprimen, s'eixamplen les dimensions per rebre més sol i aire, malgrat conservar els elements essencials iguals als elements anàlegs romans.

A Estudi de la masia catalana (1933), Josep Danés i Torras diu sobre les cases: **La figura arquitectònica més generalitzada consisteix en una estructura de tres cossos paral·lels dels quals el central és més ample que els altres dos i consta, com a mínim, d'una planta baixa i d'una planta de pis, sovint hi ha també un altre cos travessar a la part posterior. Aquesta forma clàssica té les quatre façanes invariablement concebudes sobre una planta en forma de quadrat o rectangle, la qual està sensiblement orientada de manera que la façana principal miri a migjorn amb tendència a veure el sol ixent.**

Posteriorment es van afegir galeries als masos. En trobem que disposen de galeries en dos indrets diferents, orientades en sentit oposat per fruir de sol a l'hivern i de fresca a l'estiuada.

Cèsar Alcalà

20

Secció Heràldica

FEBRER: Llinatge valencià. Van provar en diferents vegades noblesa. Escut: En camp d'or una flor de lis d'azur que vessa per cada costat una gota de sang.

FALCO: Llinatge català. Originari de Barcelona. Escut: En or tres roques al natural, sobre ones d'azur i plata sumada cada una d'una branca d'ortigés de sínople de set fulles.

FERRER: Llinatge català. Originari de la Ferreria de Sant Salvador (Vall de Pianya, Girona). Posteriorment es traslladaren a Sant Joan de les Abadesses. Escut: En gules tres bandes d'or carregades cada una d'una cotitza de gules.

FERRAN: Llinatge català, de Cantallops (Figueres). Van provar en diferents vegades noblesa. Escut: En camp de gules un lleó rampant d'or empunyant una mà palmada de plata; el "jefe" d'or amb tres ferradures d'azur amb claus de plata posats en faixa.

Font: Nobiliario Español de Julio de Atienza